

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Методичні рекомендації
до семінарських занять з освітньої компоненти

«УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ В ХІХ – НА ПОЧ. ХХІ СТ.»

Житомир – 2025

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Житомирського державного університету ім. І. Франка,
протокол № 8 від 23 квітня 2025 р.*

Рецензенти:

Венгерська В. О. – завідувач кафедри історії України Житомирського державного університету імені Івана Франка, доктор історичних наук, професор.
Махорін Г. Л. – доцент кафедри суспільних наук Поліського національного університету, кандидат історичних наук, доцент.
Панченко В. С. – голова Центру Науки, голова циклової комісії гуманітарних та природничих дисциплін ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету», кандидат історичних наук, викладач вищої категорії, викладач-методист.

Методичні рекомендації до семінарських занять з освітньої компоненти «Українсько-польські відносини в ХІХ – поч. ХХІ ст.» / Уклад.: Білобровець О. М. Житомир: Вид. 2025. 38 с.

У Методичних рекомендаціях до семінарських занять окреслено мету й основні завдання курсу «Українсько-польські відносини в ХІХ – поч. ХХІ ст.», подано тематику лекцій та плани до семінарських занять, вказано доцільні методи навчання, означено принципи для організації самостійної роботи, запропоновано методи для контролю та перевірки успішності навчання, наведено питання для підготовки до заліку з освітньої компоненти.

Для здобувачів вищої освіти для другого (магістерського) рівня історичного факультету денної форми навчання.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Тематичний розподіл навчального часу	7
Тематика лекцій	9
Семінарські заняття	12
Принципи для організації самостійної роботи	31
Питання до заліку	33
Критерії оцінювання навчальних досягнень магістрів.. ..	34
Основна та додаткова література	34

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Одним із ключових напрямків освітньої діяльності факультету історії, права та публічного управління Житомирського державного університету імені Івана Франка є підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта). З метою підготовки висококваліфікованих, компетентних вчителів історії та громадянської освіти передбачено вивчення низки навчальних предметів, що дозволяють сформувати розуміння сучасної картини світу, причин, наслідків та еволюції міждержавних та міжнародних відносин, набуті вміння аналізувати соціальні та суспільні протиріччя й конфлікти в історичному контексті, розвивати критичне мислення. Запропонована освітня компонента сприяє моделюванню здобутих знань у навчальний процес згідно з обов'язковими результатами навчання. Методичні рекомендації відповідають вимогам до підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Історія та громадянська освіта).

Метою вивчення освітньої компоненти є формування у здобувачів освіти знань, уявлень і розуміння еволюції українсько-польських відносин в суспільно-політичній, економічній та культурній сферах та міждержавних стосунках впродовж ХІХ – на початку ХХІ ст., з'ясування як зовнішніх, так і внутрішніх чинників впливу.

Основні завдання освітньої компоненти:

- ознайомлення здобувачів освіти з особливостями суспільного та політичного життя українців і поляків у ХІХ – на поч. ХХ ст., їх національними й державними прагненнями;
- з'ясування сутності та причин польсько-українських конфліктів ХХ ст. і їх наслідків для формування державної політики України і Польщі;
- простеження генетичного зв'язку українських та польських політичних і суспільних рухів з сучасною політикою Польщі та України;
- розвиток у студентів наукового світогляду, історичної свідомості та інтересу до розуміння та дослідження актуальних проблем історії;
- формування у студентів уміння критичного мислення, об'єктивного аналізу історичних подій, уміння моделювання картини минулого, використовуючи достовірні знання.

Методичні рекомендації до семінарських занять з курсу «Українсько-польські відносини в ХІХ – поч. ХХІ ст.» складені за хронологічним та проблемно-тематичним підходом й базуються на принципах історизму, науковості та системності. Запропоновані форми проведення занять та науково-творчі завдання спрямовані на формування у студентів критичного мислення, проведення об'єктивного аналізу та здатності до узагальнення матеріалу. Підготовлені завдання сприятимуть також формуванню практичних умінь, що дозволять успішно застосовувати набуті знання у професійній діяльності та у сфері суспільно-політичної практики.

Під час проведення семінарських занять запропоновано як традиційні так і інноваційні методи навчання, що сприятимуть розвитку мислення здобувачів вищої освіти, набуття ними комунікативних навичок та можливості розв'язувати практичні завдання на основі теоретичних знань. Інноваційні технології ґрунтуються на компетентнісному, професіографічному, діяльнісному, синергетичному та особисто-орієнтованому підходах.

Доцільним є використання в ході лекцій та під час семінарських завдань наступних методів навчання:

Контекстне навчання, що об'єднує різні види діяльності здобувачів вищої освіти: навчальну, практичну, наукову, а також забезпечує високу результативність.

Пояснювально-ілюстративний метод передбачає використання лекційного матеріалу, підготовку презентацій окремих тем, використання різноманітних ілюстрації та карт, відеосюжетів, що дає можливість студентам здобувати міцні знання за допомогою образного мислення.

Метод евристичної бесіди дозволяє студентам здобути нові знання завдяки обговоренням проблемних питань у групах, через порівняння умов і обставин, що сформували певні події. За допомогою цього пошукового методу здобувачі вищої освіти можуть успішно аналізувати існуючі протиріччя, узагальнювати факти та формувати реалістичні висновки. Ефективним є також застосування міждисциплінарних зв'язків і знань суміжних наук, що були засвоєні в процесі інших предметів історико-гуманітарного циклу. Цей метод сприяє активізації мислення у студентів та їх прагнення до пізнання.

Метод проблемного викладення є однаково ефективним як при викладанні лекцій, так і проведенні семінарських занять. На початку заняття здобувачі освіти отримують пізнавальне завдання або проблему, яку треба розв'язати. Зазвичай, це стосується доконаних фактів, в яких треба знайти, проаналізувати, пояснити причини, умови та обставини подій, визначити їх наслідки. Виходячи із запропонованого завдання студенти мають можливість розглянути альтернативні варіанти розвитку подій, що дозволяє знайти найбільш успішні рішення і ефективно розв'язання складних проблем, зокрема в українсько-польських стосунках минулого й сучасності.

Моделювання ситуації (відтворення історичного середовища, в якому сформувались певні погляди та ідеологічні системи, з'ясування їх особливостей в контексті світового розвитку, визначення впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на їх формування).

Дослідницький метод використовується викладачем з метою формування творчих навиків здобувачів вищої освіти. Доцільним є його застосування під час підготовки студентами різного роду творчих робіт, зокрема повідомлень на окремі питання теми, рефератів, написання есе. Після самостійного аналізу фактичного матеріалу, опрацювання наукової літератури та історичних джерел, систематизації здобутої інформації, порівняння різних поглядів та думок провідних істориків здобувачі вищої освіти набувають усвідомлених знань та формують науковий світогляд.

Брейнстормінг – пошук шляхів та ідей для розв’язання проблемних ситуацій (пропозиції варіантів та альтернативних політичних рішень у розв’язанні національних конфліктів у певні історичні періоди)

Програма освітньої компоненти складається з одного модуля:

Модуль 1. Еволюція українсько-польських суспільно-політичних та міждержавних відносин кінця XIX – на початку XXI ст.

Освітня компонента «Українсько-польські відносини в XIX – поч. XXI ст.» викладається на першому курсі, у 2 семестрі.

На вивчення освітньої компоненти відводиться 120 годин 4 кредити ECTS.

Форма проведення занять: лекції, семінарські заняття, залік.

ТЕМАТИЧНИЙ РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ВИДАМИ РОБІТ

4. Структура освітньої компоненти

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі					У тому числі					
		Лекції	Семінарські	Лабораторні	Самостійна	Індивідуальні	Всього	Лекції	Практичні/Семінарські	Лабораторні	Самостійна робота	Індивідуальні
Модуль 1. Еволюція українсько-польських суспільно-політичних та міждержавних відносин з кінця ХІХ – на початку ХХІ ст.												
Тема 1. Суспільно-політичне життя поляків та українців у Наддніпрянській Україні та Галичині у ХІХ – на початку ХХ ст.	12	2	2	-	8	-	12	1	1	-	10	-
Тема 2. Боротьба за державність України та Польщі в роки Першої світової війни та Української національної 1914 – 1918 рр.	12	2	2	-	8	-	12	1	1	-	10	-
Тема 3. Польсько-українська війна 1918-1919 рр. Радянсько-польська війна 1920-1921 рр.	12	2	2	-	8	-	11,5	0,5	1	-	10	-
Тема 4. Українсько-польські відносини у міжвоєнний період 1921 – 1939 рр.	12	2	2	-	8	-	12,5	0,5	1	-	11	-
Тема 5. Українсько-польське протистояння в роки Другої світової війни та Політична та економічна співпраця України та Польщі у 50-80-х рр.	12	2	2	-	8	-	12,5	0,5	1	-	11	-
Тема 6. Українсько-польські відносини наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	12	2	2	-	8	-	11,5	0,5	-	-	11	-
Тема 7. Економічна	12	2	2	-	8	-	12,5	0,5	1	-	11	-

співпраця України і Польщі.												
Тема 8. Взаємовідносини України і Польщі в гуманітарній сфері.	12	2	2	-	8	-	12,5	0,5	1	-	11	-
Тема 9. Українсько-польський діалог в контексті європейської інтеграції.	12	2	2		8		11,5	0,5	1	-	10	
Тема 10. Стратегічне партнерство та українсько-польська співпраця в умовах розширення блоку НАТО та війни Росії проти України.	12	2	2		8		11,5	0,5	-	-	11	
Разом за модулем 1	120	20	20	-	80	-	120	6	8	-	106	-
Усього годин	120	22	20	-	80	-	120	6	8	-	106	-

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Модуль 1. Еволюція українсько-польських суспільно-політичних та міждержавних відносин у ХІХ – на початку ХХІ ст.

Тема 1. Суспільно-політичне життя поляків і українців у Наддніпрянській Україні та Галичині в ХІХ – на початку ХХ ст.

Політика асиміляції російської влади щодо поляків Наддніпрянщини в ХІХ ст. Наслідки польських повстань 1830 і 1863 рр. Український громадівський рух. Антиукраїнські укази Валувєвський циркуляр 1863 р. та Емський указ 1874 р. Основні течії польського суспільно-політичного руху: консервативний, націоналістичний, соціалістичний в Україні. Початок політичного етапу розвитку українського руху. М. Драгоманов. Братство тарасівців.

Початок ХХ ст.: формування українських політичних партій. Український та польський національні рухи в роки російської революції 1905–1907 рр. Діяльність української та польської фракцій у Думі. Шляхи розв'язання української і польської справи.

Монополія влади поляків у Галичині. Розвиток українського національного руху. Діяльність Наукового товариства ім. Т. Шевченка. Формування радикального руху. І. Франко, Ю. Бачинський, М. Павлик. Виникнення українських політичних партій. Вплив на суспільне життя Української греко-католицької церкви. Діяльність митрополита А. Шептицького. Українсько-польські протиріччя. Рух за виборчу систему. Українсько-польський компроміс 1914 р.

Тема 2. Боротьба за державність України та Польщі в роки Першої світової війни та Української національної революції 1914 – 1918 рр.

Шляхи вирішення українського і польського питань на початку і в ході Першої світової війни. Початок Української національної революції. Створення Української Центральної Ради. І Універсал і підтримка поляками УЦР. Війна більшовицької Росії проти УНР. Проголошення незалежності УНР. Брестський мир. Гетьманат Павла Скоропадського.

Березневий з'їзд польських організацій у Києві. Виникнення Польського виконавчого комітету на Русі (ПВК) у Києві. Формування програм польських політичних сил. Сецесія польських демократів на ІІІ з'їзді польських організацій у Києві. Утворення Польського демократичного централу. Співпраця польських політичних сил з УЦР. Підтримка СДКПіЛ більшовиків та участь у встановленні радянської влади на Східній Україні.

Тема 3. Польсько-українська війна ЗУНР і Польщі в 1918 – 1919 рр. Радянсько-польська війна 1920-1921 рр.

Виникнення Української Народної Ради у Львові. Листопадовий зрив. Проголошення ЗУНР і створення Державного Секретаріату. Президент Є. Петрушевич. К. Левицький. Проголошення незалежності Польської держави

на чолі з Ю. Пілсудським. Польсько-українська війна 1918-1919 рр. Чортківська офензива. Рішення Паризької мирної конференції щодо Східної Галичини. Варшавська угода 1920 р. Радянсько-польська війна. Ризький мир 1921 р.

Тема 4. Українсько-польські відносини у міжвоєнний період 1921 – 1939 рр.

Встановлення на початку 1920 р. радянської влади в Україні. Входження УСРР до складу СРСР. Політика українізації у 20-х рр. Створення польського національного Мархлевського району. Встановлення тоталітарного режиму в УСРР в 30-х рр.

Суспільно-політичне життя на західноукраїнських землях. КПЗУ, УВО, ОУН, УНДО, УСДП. Політика Польщі щодо українських земель та нацменшин. Політика польсько-українського порозуміння у 1927-1937 рр. Загострення українсько-польських протиріч наприкінці 30-х рр.

Тема 5. Українсько-польське протистояння в роки Другої світової війни. Політична та економічна співпраця України та Польщі у 50-80-х рр.

Польсько-українські конфлікти в роки Другої світової війни: причини та наслідки. Польсько-українське протистояння на Волині в 1943 р. Втручання СРСР та Німеччини в польсько-український конфлікт. Збройне польсько-українське протистояння в Галичині і Холмщині. Депортації населення прикордоння у 1944 – 1946 рр. Акція „Вісла”: хід та наслідки для українсько-польських відносин.

Діяльність громадсько-культурних українсько-польських товариств. Національна політика в СРСР у 80-90 рр. ХХ ст.

Демократичні зміни та створення організації «Солідарність» у Польщі у 80-х рр. Вибори в червні 1989 р. в Сенат. Розпад СРСР. Проголошення Акту незалежності України.

Тема 6. Українсько-польські відносини наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Договір про добросусідство, налагодження відносин дружби і співпраці між Польщею та Україною в 1992 р. Угода про прикордонне співробітництво та співпрацю міністерства оборони України та Польщі в 1993 р. Боротьба націоналістичних та ліберальних напрямків суспільного руху в Польщі у 90-х рр.

Тема 7. Економічна співпраця України і Польщі.

«Декларація про співробітництво між Україною та Республікою Польща в економічній сфері» в 1994 р. Транскордонна співпраця. Створення Єврорегіону Буг та Карпати. Створення спільних українсько-польських підприємств в Україні в 2000-х рр. Вплив європейської інтеграції на економічний розвиток Польщі. Торгово-економічна співпраця Польщі й України сучасному етапі. Конфлікти щодо експорту та імпорту сільськогосподарської продукції.

Тема 8. Взаємовідносини України і Польщі в гуманітарній сфері.

Створення наукових установ – наукового інституту Південно-Східної Європи в Перемишлі, Центру Студій Східної Європи Варшавського університету, Інституту Центрально-Східної Європи у Любліні. Міжурядова угода про співпрацю у галузі науки і освіти й культури у 1997 р. Європейський колегіум українських та польських університетів, 2000 р. Створення спільних польсько-українських комісій. Співпраця України і Польщі в галузі культури. Історична політика в контексті сучасних польсько-українських відносин.

Тема 9. Українсько-польський діалог в контексті європейської інтеграції.

Кроки Польщі на шляху до європейської інтеграції. Вступ Польщі до ЄС у 2004 р. Договори України про асоціацію у 90-х рр. Європейська орієнтація України. Двосторонні польсько-українські відносини. «План дій Україна – ЄС» 2005 р. Спільна шведсько-польська ініціатива «Східне партнерство» 2008 р. Підписання Україною «Угоди про асоціацію» (політична частина) у 2014 р. Роль Польщі в інтеграційних процесах в Україні. Переговорний процес України на шляху вступу в ЄС.

Тема 10. Стратегічне українсько-польське партнерство й співпраця в умовах розширення блоку НАТО та війни Росії проти України.

Формування зовнішньої політики незалежної України. Угоди про співробітництво з Польщею у військовій сфері. Виникнення Державної ради з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України. Створення спільних українсько-європейських збройних формувань та їх участь у навчаннях. Військова та міждержавна співпраця України в «трикутниках» (Україна – Польща – США; Україна – Польща – Німеччина; Україна – Польща – Франція; Україна – Польща – Литва; Україна – Польща – Італія). Концепції «стратегічного партнерства», «паралелізму», «тісного партнерства». Проект Міжмор'я. Всебічна підтримка Польщі у війні Росії проти України. Переговорний процес України щодо вступу в НАТО.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Модуль 1. Еволюція українсько-польських суспільно-політичних та міждержавних відносин у XIX – на початку XXI ст.

Семінарське заняття № 1

Суспільне та політичне життя українців та поляків у Наддніпрянщині та Галичині в XIX ст. – на початку XX ст.

Мета: визначити особливості суспільно-політичного життя поляків і українців у Наддніпрянській Україні та Галичині в XIX – на початку XX ст. за допомогою порівняльної характеристики; з'ясувати умови формування польських і українських політичних партій; розкрити сутність українсько-польського компромісу в Галичині напередодні Першої світової війни, формувати здатність критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності. Здобувачі повинні закріпити вже наявні знання, розширити їх за рахунок додаткової інформації, яку отримали на лекції, в процесі опрацювання основної та додаткової літератури під час підготовки до заняття, сприяти доцільному добору педагогічних форм і методів застосування вивченого матеріалу.

План.

1. Умови розвитку польського і українського суспільно-політичного життя в Наддніпрянщині у XIX ст.
2. Становище поляків і українців в Галичині у XIX ст.
3. Формування польських і українських політичних партій. Основні політичні сили.
4. Участь і головні завдання польських і українських політиків в умовах російської революції 1905 р.
5. Польсько-українське протистояння в Галичині на початку XX ст.
6. Українське і польське суспільно-політичне життя у XIX ст. у контексті викладання шкільного матеріалу.

Теми рефератів:

1. Польсько-українські відносини в Галичині наприкінці XIX – на початку XX ст.
2. Участь поляків і українців у Державній Думі 1906-1907 рр.

Питання для обговорення/самостійної роботи:

1. Як змінювалось становище польських земель та польського населення у складі Російської імперії впродовж XIX ст.
2. Спільне і відмінне у завданнях польських і українських політичних сил на початку XX ст.
3. Охарактеризуйте основні напрямки польського суспільно-політичного руху в XIX ст.

Обладнання: проектор, ноутбук/телевізор, презентація матеріалу.

Основні поняття та постаті: польські політичні табори: консервативний, націоналістичний, соціалістичний; поляки, М. Бобжинський, Р. Дмовський, Ю. Пілсудський, В. Антонович, М. Міхновський, В. Винниченко, С. Петлюра, С. Єфремов, Є. Чикаленко, І. Франко, К. Левицький.

Рекомендована література

Основна:

1. Війна двох правд. Поляки та українці у кривавому ХХ ст. 2017. 320 с.
2. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.
3. Зашкільняк Л., Крикун М. Історія Польщі від найдавніших часів до наших днів. Львів, 2002. 749 с.
4. Зашкільняк Л. Огляд проблем спільної (важкої) історії українців і поляків ХХ століття // <https://old.uinp.gov.ua/news/oglyad-problem-spilnoi-vazhkoj-istorii-ukraintsiv-i-polyakiv-khkh-stolittya>.
5. Калакура О. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у ХХ ст. Київ: Знання України, 2007. 508 с.
6. Національна ідентифікація українців Галичини в ХІХ – на початку ХХ століття (еволюція етноніма) / наук. ред. І. В. Орлевич. Львів: Логос, 2016. 320 с.
7. Плохій С. Брама історії. Харків, 2016. 494 с.
8. Польща – нарис історії / за ред. 6 В. Менджецького, Є. Брацисевича, пер. І. Сварника. Варшава: Ін-т національної пам'яті, 2015. 365 с.
9. Русь, Малоросія, Україна: галицькі українці у пошуках власного імені (ХІХ – перша половина ХХ століть) / Наук. ред. Орлевич І. Львів: Логос, 2021. 464 с.
10. Тищик Б. Польща. Історія державності і права. Х – ХХІ ст. 2012. 512 с.
11. Трансформація суспільно-політичних процесів: українці Східної Галичини (1772–1918). Львів, 2023. 468 с.
12. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.

Додаткова:

1. Андрущенко І., Андрущенко Б, Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арій, 2022. 144 с.
2. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. Київ: Критика, 2004. 463 с.
3. Гобсбаум Е. Вік екстремізму. Коротка історія ХХ віку 1914–1991. Київ, 2001. 544 с.
4. Демкович-Добрянський М. Українсько-польські стосунки у ХІХ сторіччі. Мюнхен, 1969. 114 с.
5. Кучабський В. Отверта відповідь польському консерваторові / В. Кучабський. Львів, 1932. 228 с.
6. Лисяк-Рудницький І. Польсько-українські стосунки: тягар історії // Історичні есе. Київ, 1994. Т. 1. С. 83–111.
7. Польсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення. Львів, 2019. 392 с.

8. Ранньомодерна Україна на перехресті цивілізацій, культур, держав та регіонів / Ред. кол.: В. Смолій (відп. ред.), К: Інститут історії України, 2014. 258 с.
9. Українська еліта у другій половині XIX – на початку XXI століття: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі. Вибрані проблеми. Кн. 1. Львів, 2023. 536 с.
10. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.

Інтернет-джерела

1. Інститут національної пам'яті України. Українсько-польські стосунки. <https://uinp.gov.ua/tegy/ukrayinsko-polski-stosunky>
2. Польський інститут у Києві // <https://instytutpolski.pl/kyiv/%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%/>
3. Українсько-польські відносини // сайт DW // <https://www.dw.com/uk/ukrainskopolski-vidnosini/t-51373555>
4. Українсько-польський центр КПІ // https://upc.kpi.ua/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0%
5. Центр дослідження українсько-польських відносин. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича // <https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/>

Семінарське заняття № 2

Боротьба за відновлення державності України й Польщі під час Першої світової війни та Української національної революції. 1914 – 1918 рр.

Мета: з'ясувати сутність українського і польського питання в роки Першої світової війни; ознайомитись з ходом боротьби українців і поляків за державну незалежність, проаналізувати позицію польських політичних сил щодо УЦР їх участь в органах української влади, розвивати історичне мислення; сприяти формуванню критичного осмислення та аналізу історичних подій.

План.

1. Українське і польське питання на початку і в ході Першої світової війни.
2. Ставлення польських та українських політичних сил до війни.
3. Українські політичні партії. Створення і національна політика УЦР.
4. Позиція польських політичних таборів до української влади.
5. Участь поляків у розбудові української держави в роки Української національної революції 1917 – 1918 рр.

Теми рефератів:

1. Вирішення польського питання в ході Першої світової війни.
2. Національна політика УЦР.

Питання для обговорення/самостійної роботи:

1. Вирішення українського і польського питань в контексті міжнародних відносин в роки Першої світової війни.
2. Позиції польських політичних сил щодо української державності.

3. Які завдання ставили польські політичні табори у Україні в роки Української національної революції.

Обладнання: проектор, ноутбук/телевізор, презентація матеріалу.

Основні поняття та постаті: Й. Бартошевіч, Е. Пашинський, Є. Старчевський, С. Стемповський, М. Міцкевіч, Р. Кноль, М. Грушевський, В. Винниченко, В. Шульгін, П. Скоропадський, Польський виконавчий комітет на Русі, Секретаріат польських справ, УЦР, Польський демократичний Централ, Регентська Рада.

Рекомендована література

Основна:

1. Боєчко Владислав Федорович. Друга Річпосполита 1914-1921 рр.: становлення державності. Черкаси: ЧНУ, 2016. 408 с.
2. Війна двох правд. Поляки та українці у кривавому ХХ ст. 2017. 320 с.
3. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.
4. Калакура О. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у ХХ ст. Київ: Знання України, 2007. 508 с.
5. Патер Іван. Союз визволення України (1914–1918). Постаті / НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2024. 404 с.
6. Польща – нарис історії / за ред. 6 В. Менджецького, Є. Брацисевича, пер. І. Сварника. Варшава: Ін-т національної пам'яті, 2015. 365 с.
7. Тищик Б. Польща. Історія державності і права. Х – ХХІ ст. 2012. 512 с.
8. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.

Додаткова

1. Андрущенко І., Андрущенко Б, Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арій, 2022. 144 с.
2. Зінкевич Р.Д. Українсько-польська-радянська війна 1920 року: С. Петлюра і Ю. Пілсудський // Молодий вчений. 2017. № 3. С. 173-178.
3. Лисяк-Рудницький І. Польсько-українські стосунки: тягар історії // Історичні есе. – К., 1994. – Т. 1. – С. 83–111.
4. Сова А. Іван Боберський: суспільно-культурна, військово-політична та освітньо-виховна діяльність. Львів, 2019. 512 с.
5. Українська еліта у другій половині ХІХ – на початку ХХІ століття: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі. Вибрані проблеми. Кн. 1. Львів, 2023. 536 с.
6. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.

Інтернет-джерела

1. Інститут національної пам'яті України. Українсько-польські стосунки. <https://uinp.gov.ua/tegy/ukrayinsko-polski-stosunky>

2. Центр дослідження українсько-польських відносин. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича // https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/organization/departments/info/?ci_locationid=7
3. Українсько-польські відносини // сайт DW // <https://www.dw.com/uk/ukrainskopolski-vidnosini/t-51373555>
4. Українсько-польський центр КПП // <https://upc.kpi.ua/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0>
5. Польський інститут у Києві // <https://instytutpolski.pl/kyiv/%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%/>

Семінарське заняття № 3

Польсько-українська війна в 1918–1919 рр. Польсько-радянська війна. 1920-1921 рр.

Мета: дослідити обставини проголошення ЗУНР та Другої Речі Посполитої, з'ясувати причини та перебіг воєнних дій польсько-української війни, охарактеризувати рішення Паризької мирної конференції щодо Східної Галичини, визначити сутність Варшавської угоди, хід радянсько-польської війни та наслідки Ризького миру, розвивати історичне мислення; сприяти формуванню критичного осмислення та аналізу історичних подій, сприяти доцільному добору педагогічних форм і методів застосування вивченого матеріалу.

План.

1. Створення Української Народної Ради. Проголошення ЗУНР та Другої Речі Посполитої.
2. Польсько-українська війна 1918-1919 рр.
3. Рішення Паризької мирної конференції щодо Східної Галичини.
4. Варшавська угода та радянсько-польська війна 1920 рр.
5. Підписання Польщею Ризького миру 1921 р.
6. Використання біографічного методу при вивченні теми у старшій школі.

Теми рефератів:

1. Постать С. Петлюри на тлі національно-визвольних завдань.
2. Ризький мир 1921 р.: обставини підписання, умови та наслідки.

Питання для обговорення/самостійної роботи:

1. Чому українські національні сили зазнали поразки під час польсько-української війни 1918–1919 рр.?
2. Яким було ставлення польських і українських політиків до Варшавської угоди?

Обладнання: проектор, ноутбук/телевізор, презентація матеріалу.

Основні поняття та постаті: Д. Вітовський, Є. Петрушевич, УГА, ЗУНР, Друга Річ Посполита, Акт злуки, Чортківська офензива, лінія Бартолемі, лінія

«Керзона», Паризька мирна конференція, Варшавська угода, С. Петлюра, Ю. Пілсудський, Ризький мир.

Рекомендована література

Основна:

1. Війна двох правд. Поляки та українці у кривавому ХХ ст. 2017. 320 с.
2. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.
3. Калакура О. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у ХХ ст. Київ: Знання України, 2007. 508 с.
4. Польща – нарис історії / за ред. 6 В. Менджецького, Є. Брацисевича, пер. І. Сварника. Варшава: Ін-т національної пам'яті, 2015. 365 с.
5. Сінкевич Є. Українсько-польські відносини (1918-2020) Черкаси, 2020. 145 с.
6. Тищик Б. Польща. Історія державності і права. Х – ХХІ ст. 2012. 512 с.
7. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.

Додаткова

1. Андрущенко І., Андрущенко Б., Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арії, 2022. 144 с.
2. Лисяк-Рудницький І. Польсько-українські стосунки: тягар історії // Історичні есе. К., 1994. Т. 1. С. 83–111.
3. Литвин М. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Львів, 1998. 488 с.
4. Сова А. Іван Боберський: суспільно-культурна, військово-політична та освітньо-виховна діяльність. Львів, 2019. 512 с.
6. Українська еліта у другій половині ХІХ – на початку ХХІ століття: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі. Вибрані проблеми. Кн. 1. Львів, 2023. 536 с.
7. Kisielewski Tadeusz A. Piłsudski, Dmowski i niepodległość : osobno, ale razem. Poznań : Dom Wydawniczy Rebis. 2018. 302 s.
8. Skibiński Paweł. Polska. 1918. Warszawa, 2018.
9. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.

Интернет-джерела

1. Інститут національної пам'яті України. Українсько-польські стосунки.
<https://uinp.gov.ua/tegy/ukrayinsko-polski-stosunky>
2. Центр дослідження українсько-польських відносин. Інститут українознавства ім.
І. Крип'якевича // https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/organization/departments/info/?ci_locationid=7
3. Українсько-польські відносини // сайт DW // <https://www.dw.com/uk/ukrainskopolski-vidnosini/t-51373555>
4. Українсько-польський центр КІІ // <https://upc.kpi.ua/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0>
5. Польський інститут у Києві // <https://instytutpolski.pl/kyiv/%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%/>

Семінарське заняття № 4

Суспільно-політичне життя поляків та українців у міжвоєнний період 1921 – 1939 рр.

Мета: показати процес встановлення радянської влади в Україні та національну політику більшовиків в умовах політики українізації, охарактеризувати становище українців і поляків в умовах тоталітарного режиму 30-х рр. в Україні, визначити причини та наслідки польсько-українського протистояння в Польщі у 20-30-х рр. XX ст., розвивати історичне мислення; сприяти формуванню критичного осмислення та аналізу історичних подій.

План.

1. Встановлення радянської влади в Україні. Створення Мархлевського польського району в контексті політики українізації.
2. Українці і поляки в умовах тоталітарного режиму 30-х рр. в Україні.
3. Політика Польщі щодо українців у 20-х – 30-х рр. XX ст.
4. Створення українських політичних і громадських організацій на західноукраїнських землях.
5. Українсько-польська співпраця 1927-1937 рр.
6. Загострення українсько-польських відносин наприкінці 30-х рр.

Теми рефератів:

1. Мархлевський польський національний район: здобутки і втрати.
2. Українське суспільно-політичне життя в західноукраїнських землях у міжвоєнний період.

Питання для обговорення/самостійної роботи:

1. Наскільки результативною була політика порозуміння і співпраці між українськими політичними партіями та польською владою у міжвоєнний період?
2. Чим було зумовлене загострення українсько-польських відносин наприкінці 30-х рр.

Обладнання: проектор, ноутбук/телевізор, презентація матеріалу.

Основні поняття та постаті: Українська військова організація (УВО), Організація українських націоналістів (ОУН), Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО), сокальський кордон, політика «інкорпорації», «польський прометеїзм», пацифікація, осадництво, Г. Юзевський, Т. Голувко, Є. Коновалець, С. Бандера, А. Мельник, Д. Левицький, Польбюро, Б. Скарбек, Мархлевський район, польські національні сільські ради, Є. Рихлик.

Рекомендована література

Основна:

1. Війна двох правд. Поляки та українці у кривавому XX ст. 2017. 320 с.
2. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.

3. Калакура О. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у XX ст. Київ: Знання України, 2007. 508 с.
5. Польща – нарис історії / за ред. В. Менджецького, Є. Брацисевича, пер. І. Сварника. Варшава: Ін-т національної пам'яті, 2015. 365 с.
6. Сінкевич Є. Українсько-польські відносини (1918-2020). Черкаси, 2020. 145 с.
7. Тищик Б. Польща. Історія державності і права. X – XXI ст. 2012. 512с.
8. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.

Додаткова

1. Андрущенко І., Андрущенко Б, Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арій, 2022. 144 с.
2. Гусак Р. Пошуки шляхів порозуміння між українською і польською спільнотами міжвоєнної доби // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. 2014. Вип. 1. С. 56–61.
3. Лисяк-Рудницький І. Польсько-українські стосунки: тягар історії // Історичні есе. К., 1994. Т. 1. С. 83–111.
4. Стефанів В. Українсько-польські відносини у міжвоєнний період: інтегральний український та польський націоналізм, міжконфесійна ситуація у висвітленні польської та української історіографії. Дух і Літера. 2008. № 20. С. 119-144. // <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/bbc87274-c392-479d-bcb0-e7231>.
5. Українська еліта у другій половині XIX – на початку XXI століття: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі. Вибрані проблеми. Кн. 1. Львів, 2023. 536 с.
6. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.

Інтернет-джерела

1. Інститут національної пам'яті України. Українсько-польські стосунки. <https://uinp.gov.ua/tegy/ukrayinsko-polski-stosunky>
2. Центр дослідження українсько-польських відносин. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича // https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/organization/departments/info/?ci_locationid=7
3. Українсько-польські відносини // сайт DW // <https://www.dw.com/uk/ukrainskopolski-vidnosini/t-51373555>
4. Українсько-польський центр КПП // <https://upc.kpi.ua/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0>
5. Польський інститут у Києві // <https://instytutpolski.pl/kyiv/%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%/>

Семінарське заняття № 5

Українсько-польські протиріччя в роки Другої світової війни.

Мета. З'ясувати сутність українсько-польського конфліктів у роки Другої світової війни, проаналізувати перебіг польсько-українського протистояння на Волині 1943 р., показати роль Німеччини та СРСР в польсько-українських протиріччях, визначити причини та наслідки операції «Вісла», розвивати

історичне мислення; сприяти формуванню критичного осмислення та аналізу історичних подій, сприяти доцільному добору педагогічних форм і методів застосування вивченого матеріалу.

План.

1. Причини польсько-українських конфліктів під час Другої світової війни.
2. Польсько-українське протистояння на Волині у 1943 р., Галичині і Холмщині.
3. Депортаційні акції 1944 – 1946 рр.
4. Причини, хід та наслідки акції „Вісла”.
5. Використання тематичних документів на уроках історії.

Теми рефератів:

1. Операція «Вісла»: причини, хід та наслідки.
2. Польське підпілля в роки Другої світової війни.

Питання для обговорення/самостійної роботи:

1. Назвіть причини та наслідки українсько-польського протистояння під час Другої світової війни.
2. Охарактеризуйте політику радянської і польської влади в післявоєнний період щодо національних меншин.

Обладнання: проектор, ноутбук/телевізор, презентація матеріалу.

Основні поняття та постаті: ОУН(м), ОУН(б), В. Кубійович, польський еміграційний уряд, «Акт відновлення Української Держави», УПА, Українська Головна Визвольна Рада (УГВР), Волинська трагедія, радянські партизани.

Рекомендована література

Основна:

1. Артимишин Ю. Депортаційні акції 1940-х років у національній пам'яті українців: стан та перспективи дослідження: Львів, 2023.
2. Війна двох правд. Поляки та українці у кривавому ХХ ст. 2017. 320 с.
3. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.
6. Зашкільняк Л. Волинь, Галичина: спори навколо українсько-польських відносин у роки Другої світової війни // «Україна–Польща: історична спадщина і суспільна свідомість», Львів 2014, вип. 7, с. 164-184
7. Зашкільняк Л. Польський вектор у політиці українського національно-визвольного руху в роки Другої світової війни // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Історичні науки». 2018 р. № 27. С. 104-112.
8. Калакура О. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у ХХ ст. Київ: Знання України, 2007. 508 с.
9. Каліщук О. Українсько-польське протистояння на Волині та в Галичині у роки Другої світової війни: науковий і суспільний дискурси, Львів 2013.

10. Польща – нарис історії / за ред. 6 В. Менджецького, Є. Брацисевича, пер. І. Сварника. Варшава: Ін-т національної пам'яті, 2015. 365 с.
11. Тищик Б. Польща. Історія державності і права. Х – ХХІ ст. 2012. 512 с.
12. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.

Додаткова

1. Андрущенко І., Андрущенко Б., Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арії, 2022. 144 с.
2. Киричук Ю. Нариси з історії національно-визвольного руху 40-50-х років ХХ ст. Львів, 2002. 304 с.
3. Лисяк-Рудницький І. Польсько-українські стосунки: тягар історії // Історичні есе. К., 1994. Т. 1. С. 83–111.
4. Сінкевич Є. Українсько-польські відносини (1918-2020) Черкаси, 2020. 145 с.
5. Українська еліта у другій половині ХІХ – на початку ХХІ століття: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі. Вибрані проблеми. Кн. 1. Львів, 2023. 536 с.
6. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.

Интернет-джерела

- [illegible]

Семінарське заняття № 6

Україна та Польща в системі комуністичних відносин у 50-80-х рр.

Мета: дослідити сутність взаємовідносин комуністичних режимів СРСР, УРСР та ПНР, з'ясувати політику польського комуністичного керівництва щодо українців у 80-90 рр. ХХ ст., охарактеризувати діяльність громадсько-культурних польсько-українських товариств дружби, розкрити причини та посилення впливу «Солідарності» у Польщі у 80-х рр. та втрату контролю Радянського Союзу над внутрішньою і зовнішньою політикою Польщі, розвивати історичне мислення; сприяти формуванню критичного осмислення та аналізу історичних подій.

План.

1. Взаємодія комуністичних режимів УРСР та ПНР у 50-70-х рр.
2. Діяльність громадсько-культурних польсько-українських товариств дружби.
3. Діяльність опозиційних польських сил у 80-х рр. Посилення «Солідарності».
4. Демократичні зміни у Польщі наприкінці 80-х – на початку 90-х рр. XX ст.
5. Розпад СРСР. Проголошення незалежної України.

Теми рефератів:

1. Єжи Гедройц та журнал «Культура» як речники польсько-українського порозуміння.
2. Польська «Солідарність» як каталізатор демократичних змін у Польщі у 80-х рр. XX ст.

Питання для обговорення/самостійної роботи:

1. В якому польському середовищі і з якою мотивацією проявилися проукраїнські настрої у післявоєнний час?
2. Чим зумовлена поява громадсько-культурних польсько-українських товариств дружби.

Обладнання: проектор, ноутбук/телевізор, презентація матеріалу.

Основні поняття та постаті: Польська об'єднана робітничка партія (ПОРП), Польська Народна Республіка (ПНР), В. Гомулка, журнал «Культура», Єжи Гедройц, Конфедерація незалежної Польщі (КНП), Л. Мочульський, «відлліга», Л. Лук'яненко, правозахисний рух, дисиденти, Українське товариство дружби і культурного зв'язку з зарубіжними країнами, В. Ярузельський, Л. Валенса, «Солідарність».

Рекомендована література

Основна:

1. Війна двох правд. Поляки та українці у кривавому XX ст. 2017. 320 с.
2. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.
3. Калакура О. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у XX ст. Київ: Знання України, 2007. 508 с.
7. Польша – нарис історії / за ред. 6 В. Менджецького, Є. Брацисевича, пер. І. Сварника. Варшава: Ін-т національної пам'яті, 2015. 365 с.
8. Сінкевич Є. Українсько-польські відносини (1918-2020) Черкаси, 2020. 145 с.
9. Тищик Б. Польша. Історія державності і права. X – XXI ст. 2012. 512 с.
10. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.

Додаткова

1. Андрущенко І., Андрущенко Б., Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арій, 2022. 144 с.
2. Киричук Ю. Нариси з історії національно-визвольного руху 40-50-х років XX ст. Львів, 2002. 304 с.

3. Лисяк-Рудницький І. Польсько-українські стосунки: тягар історії // Історичні есе. К., 1994. Т. 1. С. 83–111
4. Українська еліта у другій половині XIX – на початку XXI століття: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі. Вибрані проблеми. Кн. 1. Львів, 2023. 536 с.
5. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.

Интернет-джерела

6. Інститут національної пам'яті України. Українсько-польські стосунки.
<https://uinp.gov.ua/tegy/ukrayinsko-polski-stosunky>
7. Центр дослідження українсько-польських відносин. Інститут українознавства ім.
І. Крип'якевича // https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/organization/departments/info/?ci_locationid=7
8. Українсько-польські відносини // сайт DW // <https://www.dw.com/uk/ukrainskopolski-vidnosini/t-51373555>
9. Українсько-польський центр КПІ // <https://upc.kpi.ua/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0>
10. Польський інститут у Києві // <https://instytutpolski.pl/kyiv/%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%/>

Семінарське заняття № 7.

Міждержавні відносини та економічна співпраця України й Польщі у 90-х рр. та на сучасному етапі.

Мета: окреслити період підписання договорів та плідної міждержавної та регіональної співпраці напочатку 90-х рр. ХХ ст., охарактеризувати економічний розвиток України і Польщі у 1990-х рр., розкрити зміст та основні напрямки економічної взаємодії України і Польщі у перші десятиліття 2000-х рр., визначити причини та сутність сучасних польсько-українських економічних суперечностей, розвивати історичне мислення; сприяти формуванню критичного осмислення та аналізу історичних подій.

План.

1. Міждержавні відносини України і Польщі на початку 90-х рр.
2. Економічний розвиток України і Польщі у 1990-х рр.
3. Міжрегіональна співпраця у 1995–2004 рр.
4. Економічний розвиток Польщі в контексті європейської інтеграції у 2004 р. та на сучасному етапі.
5. Українсько-польське економічне співробітництво на сучасному етапі.

Теми рефератів:

1. Польщі і Україна: перші кроки незалежності.
2. Економічний розвиток Польщі на сучасному етапі .

Питання для обговорення/самостійної роботи:

1. Який із періодів українсько-польських міждержавних стосунків був найбільш успішним? Обґрунтуйте.
2. Які причини економічного піднесення Польщі у 2000-х рр.?
3. Чим викликані польсько-українські протиріччя в сільськогосподарській сфері?

Обладнання: проектор, ноутбук/телевізор, презентація матеріалу.

Основні поняття та постаті: «Угода про пункти пропуску через Державний кордон», Міжурядова комісія з питань економічного співробітництва України і Республіки Польща, лібералізація економіки, Л. Бальцєвовіч, Меморандум про співпрацю щодо посилення кооперації в галузі енергетики.

Рекомендована література

Основна:

1. Возняк Т. Моделі польсько-українського співіснування: ретроспектива і перспектива: Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n11teksts/vjzniak.htm>.
2. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.
3. Калакура О. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у ХХ ст. Київ: Знання України, 2007. 508 с.
4. Киридон А. Українсько-польські відносини: “нова ера” співпраці // Україна–Європа–Світ. 2011. С. 128-135. (аналіз 1990-2011) // <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1794/1/Kurudon.pdf>
5. Польща – нарис історії / за ред. 6 В. Менджецького, Є. Брацисевича, пер. І. Сварника. Варшава: Ін-т національної пам’яті, 2015. 365 с.
6. Сінкевич Є. Українсько-польські відносини (1918-2020) Черкаси, 2020. 145 с.
7. Тищик Б. Польща. Історія державності і права. Х – ХХІ ст. 2012. 512 с.
8. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.

Додаткова

1. Андрущенко І., Андрущенко Б, Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арії, 2022. 144 с.
2. Бендик Е. Складний тест для українсько-польських відносин: що заважає порозумінню Києва та Варшави. 12.01.2024 (блокування кордону) // <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2024/01>
3. Мелєкєсцев К. І. Україна та Республіка Польща: від білатеральних відносин до євроатлантичної інтеграції (історичний аспект) // https://chtyvo.org.ua/authors/Mieliekiestsev_Kyrylo/Ukraina_ta_Respublika_Polscha_vid_bilateralnykh_vidnosyn_do_ievroatlantychnoi_intehratsii.
4. Українсько-польське партнерство: сьогодення та перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк – Світязь, 26–27 червня 2017 р.). Луцьк, 2017. 135 с.
5. Українська еліта у другій половині ХІХ – на початку ХХІ століття: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі. Вибрані проблеми. Кн. 1. Львів, 2023. 536 с.

6. Хахула Л. “Різуни” чи побратими? Сучасні польські дискурси про Україну. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2016. 304 с.
7. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.

Інтернет-джерела

1. Інститут національної пам’яті України. Українсько-польські стосунки. <https://uinp.gov.ua/tegy/ukrayinsko-polski-stosunky>
2. Центр дослідження українсько-польських відносин. Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича // https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/organization/departments/info/?ci_locationid=7
3. Українсько-польські відносини // сайт DW // <https://www.dw.com/uk/ukrainskopolski-vidnosini/t-51373555>
4. Українсько-польський центр КПІ // <https://upc.kpi.ua/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D>
5. Польський інститут у Києві // <https://instytutpolski.pl/kyiv/%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%/>

Семінарське заняття № 8.

Взаємодія Польщі й України в гуманітарній сфері.

Мета: дослідити процес підписання та сутність міждержавних польсько-українських угод про співробітництво в галузі культури, науки і освіти 90-х рр., охарактеризувати співробітництво України і Польщі в галузі освіти й науки, з’ясувати причини протиріч у формуванні політики пам’яті та історичній політиці України і Польщі, проаналізувати українсько-польську співпрацю в культурній сфері на сучасному етапі, розвивати історичне мислення; сприяти формуванню критичного осмислення та аналізу історичних подій.

План.

1. Міждержавні польсько-українські угоди про співробітництво в галузі культури, науки і освіти 90-х рр.
2. Співробітництво України і Польщі в галузі освіти й науки.
3. Протиріччя історичної політики України і Польщі.
4. Співпраця України і Польщі в культурній сфері.

Теми рефератів:

1. Болонський процес як процес структурного реформування національних систем вищої освіти країн Європи.
2. Польсько-українські культурні проєкти в контексті євроінтеграційних процесів.

Питання для обговорення/самостійної роботи:

1. Які позитивні зміни відбулися в освітніх системах України і Польщі в останні десятиліття?

2. Чим зумовлені відмінності у формуванні та реалізації політики в історичній сфері Польщі та України?

Обладнання: проектор, ноутбук/телевізор, презентація матеріалу.

Основні поняття та постаті: реформування освіт, Болонський процес, Центральна Рада з вищої освіти, ліценціат, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, академічна мобільність, Європейський колегіум польських та українських університетів, децентралізація галузі культури.

Рекомендована література

Основна:

1. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.
2. Польща – нарис історії / за ред. 6 В. Менджецького, Є. Брацисевича, пер. І. Сварника. Варшава: Ін-т національної пам'яті, 2015. 365 с.
3. Сінкевич Є. Українсько-польські відносини (1918-2020) Черкаси, 2020. 145 с.
4. Тищик Б. Польща. Історія державності і права. Х – ХХІ ст. 2012. 512 с.
5. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.

Додаткова

1. Андрущенко І., Андрущенко Б, Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арії, 2022. 144 с.
2. Українсько-польське партнерство: сьогодення та перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк – Світязь, 26–27 червня 2017 р.). Луцьк, 2017. 135 с.
3. Бусленко В. Українсько-польські відносини в 2022–2024 рр. // Вісник Прикарпатського університету. 2024. № 19. С. 36-41.
4. Українська еліта у другій половині ХІХ – на початку ХХІ століття: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі. Вибрані проблеми. Кн. 1. Львів, 2023. 536 с.
5. Хахула Л. “Різуни” чи побратими? Сучасні польські дискурси про Україну. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2016. 304 с.
6. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.

Інтернет-джерела

6. Інститут національної пам'яті України. Українсько-польські стосунки. <https://uinp.gov.ua/tegy/ukrayinsko-polski-stosunky>
7. Центр дослідження українсько-польських відносин. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича // https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/organization/departments/info/?ci_locationid=7
8. Українсько-польські відносини // сайт DW // <https://www.dw.com/uk/ukrainskopolski-vidnosini/t-51373555>

5. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.
6. Ідея Європи в суспільному дискурсі сучасної України. Львів, 2019. 312 с.
7. Сінкевич Є. Українсько-польські відносини (1918-2020) Черкаси, 2020. 145 с.
8. Тищик Б. Польща. Історія державності і права. Х – XXI ст. 2012. 512 с.

Додаткова

1. Андрущенко І., Андрущенко Б., Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арії, 2022. 144 с.
2. Бусленко В. Українсько-польські відносини в 2022–2024 рр. // Вісник Прикарпатського університету. 2024. № 19. С. 36-41.
3. Возняк Т. Моделі польсько-українського співіснування: ретроспектива і перспектива: Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n11teksts/vjzniak.htm>
4. Волосацька Н. «Чорна невдячність» та «розуміння». Якими бачать українсько-польські відносини в Києві та Варшаві? // <https://www.radiosvoboda.org/a/polsko-ukrayinski-stosunky-zernov.html>
5. Гайдук Ю., Дорошко М., Балюк В. Українсько-польські відносини в умовах гібридних загроз безпеці. 2019. Видавництво Ніка-Центр. 280 с.
6. Українсько-польське партнерство: сьогодення та перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк – Світязь, 26–27 червня 2017 р.). Луцьк, 2017. 135 с.
7. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.

Інтернет-джерела

11. Інститут національної пам'яті України. Українсько-польські стосунки. <https://uinp.gov.ua/tegy/ukrayinsko-polski-stosunky>
12. Центр дослідження українсько-польських відносин. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича // https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/organization/departments/info/?ci_locationid=7
13. Українсько-польські відносини // сайт DW // <https://www.dw.com/uk/ukrainskopolski-vidnosini/t-51373555>
14. Українсько-польський центр КПІ // <https://upc.kpi.ua/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0>
15. Польський інститут у Києві // <https://instytutpolski.pl/kyiv/%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%/>

Семінарське заняття № 10

Стратегічне українсько-польське партнерство та співпраця з НАТО в умовах російсько-української війни.

Мета: розкрити обставини та умови створення, головні цілі та завдання НАТО, як міжнародної організації з підтримання безпеки в світі, показати шлях набуття членства Польщі в НАТО, охарактеризувати співпрацю України і НАТО, з'ясувати основні здобутки та проблеми інтеграції України в НАТО на

сучасному етапі, розвивати історичне мислення; сприяти формуванню критичного осмислення та аналізу історичних подій.

План.

1. НАТО як гарант підтримання безпеки у світі.
2. Україна та Польща в умовах розширення блоку НАТО (1991–1999 рр.).
3. Реалізація атлантичної інтеграції в контексті українсько-польського партнерства (2004–2013 рр.). Курс України на вступ до НАТО в умовах збройної загрози Росії у 2014-2024 рр.
4. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.

Теми рефератів:

1. НАТО: стан, проблеми та перспективи розширення.
2. Україна – НАТО: співробітництво у військовій сфері.

Питання для обговорення/самостійної роботи:

1. Які проблеми виникали в Україні на шляху вступу в НАТО?
2. Які завдання стоять перед Україною на шляху до членства в НАТО?

Обладнання: проектор, ноутбук/телевізор, презентація матеріалу.

Основні поняття та постаті: «сфері Міжмор'я», «Люблінський трикутник», «Партнерство заради миру» (ПЗМ), «Лист трьох», «LITPOLUKRBRIG – Литовсько-Польсько-Українська Бригада».

Рекомендована література

Основна:

1. Балюк В., Дорошко М. Українсько-польські відносини в умовах гібридних загроз безпеці. Київ-Люблін, 2019.
2. Буглай Н. Зовнішня політика Польщі після вступу до НАТО // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Історія. Тернопіль, 2016. Вип. 1, ч. 2. С. 137–141.
3. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.
8. Польща – нарис історії / за ред. В. Менджецького, Є. Брацисевича, пер. І. Сварника. Варшава: Ін-т національної пам'яті, 2015. 365 с.
9. Тищик Б. Польща. Історія державності і права. Х – ХХІ ст. 2012. 512 с.
10. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.

Додаткова

1. Андрущенко І., Андрущенко Б., Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арій, 2022. 144 с.
2. Бусленко В. Українсько-польські відносини в 2022–2024 рр. // Вісник Прикарпатського університету. 2024. № 19. С. 36-41.

3. Возняк Т. Моделі польсько-українського співіснування: ретроспектива і перспектива: Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n11teksts/vjzniak.htm>
4. Волосацька Н. «Чорна невдячність» та «розуміння». Якими бачать українсько-польські відносини в Києві та Варшаві? // <https://www.radiosvoboda.org/a/polsko-ukrayinski-stosunky.html>
5. Гайдук Ю., Дорошко М., Балюк В. Українсько-польські відносини в умовах гібридних загроз безпеці. 2019. Видавництво Ніка-Центр. 280 с.
6. Ідея Європи в суспільному дискурсі сучасної України. Львів, 2019. 312 с.
7. Українсько-польське партнерство: сьогодення та перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк – Світязь, 26–27 червня 2017 р.). Луцьк, 2017. 135 с.
8. Чекаленко Л. Політика Польщі – на вістрі інтересів США // Вісник Львівського університету. 2019. Випуск 26, с. 214-220.
9. Чому Польща є надважливим партнером для України. 09.04. 2023 // <https://armyinform.com.ua/2023/04/09/chomu-polshha>
10. Nowak Andrzej. Powrót „Imperium Zła”. Wydawnictwo literackie. 2023. 520 s.
11. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.
12. Snihyr O. Yevropejska polityka bezpeky ta oborony: strategichni aspekty spivpraci Ukrajiny z EU – vyznachennja napryamiv ta formatu (European Security and Defence Policy: strategic aspects of cooperation between Ukraine and the EU – determination of areas and format). Regime to access: <https://www.old.niss.gov.ua/Monitor/November/2.htm>

Інтернет-джерела

1. Інститут національної пам'яті України. Українсько-польські стосунки. <https://uinp.gov.ua/tegy/ukrayinsko-polski-stosunky>
2. Центр дослідження українсько-польських відносин. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича // https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/organization/departments/info/?ci_locationid=7
3. Українсько-польські відносини // сайт DW // <https://www.dw.com/uk/ukrainskopolski-vidnosini/t-51373555>
4. Українсько-польський центр КПП // <https://upc.kpi.ua/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0/>
5. Польський інститут у Києві // <https://instytutpolski.pl/kyiv/%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%/>

ПРИНЦИПИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Ринок праці сучасного інформаційного суспільства ставить завдання підготовки спеціалістів високої кваліфікації, які здатні працювати з великими обсягами інформації, мають навички самостійної роботи, володіють новітніми технологіями в інформаційно-комунікаційній сфері. Навики самостійної роботи здобувачі вищої освіти отримують при вивченні навчальних дисциплін. Оволодіння ними дозволяє постійно поглиблювати свої знання, розширювати світогляд, розвивати вміння критично мислити та аналізувати отриману інформацію.

При підготовці до семінарського заняття передбачено виконання наступних завдань:

- використання лекційного матеріалу, що пов'язаний з темою семінару;
- підготовка коротких узагальнюючих тез за темою семінару;
- обрання питання для підготовки і виступу;
- опрацювання рекомендованої літератури, інших джерел, зокрема інтернет-ресурсів;
- складання плану та коротких тез для виступу, за необхідності підготовка цитат з наукової літератури, аудіо та відео матеріалів;
- визначення не зовсім зрозумілих в контексті загальної теми окремих питань чи понять і пошук відповіді на них; написання коротких дефініцій, загальних висновків.

Підготовка питань для самостійного опрацювання передбачає:

- ознайомлення з поданими на семінарське заняття питаннями та вибір котрогось для самостійного опрацювання;
- визначення із списку рекомендованої літератури та інших джерел позицій, необхідних для підготовки;
- у разі потреби пошук цитат, висловлювань, ілюстрацій, що підкреслюють розуміння та визначають сутність проблеми;
- написання конспекту, тез з коротким викладом змісту питання.

Питання для самостійного опрацювання, що містяться в кожному семінарському завданні як додаткові, розглядаються при їх підготовці студентами на семінарському занятті і включені до підсумкового контролю (модульних контрольних робіт, екзамену).

Підготовка реферату. Реферат є одним з перших і простих видів науково-дослідних робіт, який закріплює здобуті в процесі вивчення дисципліни знання та навички і є формою їх контролю. Підготовлений студентами реферат вказує на рівень опанування основних понять та положень з визначеної тематики, демонструє знання відповідної тематичної літератури, аналітичні навички та вміння робити узагальнення і самостійні висновки, дотримання вимог до написання такого виду робіт. Написання реферату передбачає розкриття конкретної проблеми, внесення елементів новизни в узагальнення та його прикладний характер.

При написанні реферату завданнями є:

- визначення стану розробки обраної проблеми в історіографії;

- вивчення кола джерел, відповідних інформаційних та статистичних матеріалів, що стосується теми реферату та їх аналітична обробка;
- логічний, послідовний, аргументований виклад матеріалу.

Студент самостійно обирає тему для реферату із переліку, запропонованого до кожного семінарського заняття. Після оформлення реферату відповідно до визначених вимог, із дотриманням його структури, він здається на перевірку викладачу.

При підготовці до підсумкового контролю (**тестування, модульних контрольних робіт, екзамену**) з освітньої компоненти необхідно:

- ознайомлення із змістом тестових завдань, які пропонуються до курсу «Українсько-польські відносини у ХІХ – на поч. ХХ ст.»
- ознайомлення з переліком питань підсумкового контролю (модульних контрольних робіт, екзамену);
- використання конспекту лекцій, остійної роботи, планів, підготовлених студентами в процесі підготовки до семінарських занять та питань, що виносилися на самостійне опрацювання;
- опрацювання основної літератури, в разі потреби – залучення джерел із переліку додаткової та інтернет-ресурсів;
- розуміння рівня засвоєння тем і матеріалу, його повтор, у разі потреби.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

Вимоги до заліку:

1. Знання теоретичного матеріалу з курсу «Українсько-польські відносини у ХІХ – на поч. ХХІ ст.».
2. Виконання всіх визначених завдань, отримання оцінок за всі теми, винесені на семінарські заняття.
3. Написання підсумкової модульної роботи.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль проводиться під час проведення семінарських занять у формі усного опитування. Враховується перевірка та оцінювання студентських рефератів та есе. Аудиторна модульна контрольна робота є формою модульного контролю та містять як теоретичні питання, так і тестові та творчі завдання, з наявністю окремого варіанта для кожного студента академічної групи. Всі завдання модульної контрольної роботи виконуються здобувачем освіти в письмовій формі впродовж лекційної години.

Підсумкова модульна контрольна робота та залік є формою підсумкового контролю.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ В ХІХ – НА ПОЧ. ХХІ СТ.»

1. Українське національне відродження. Політичний етап українського руху. Утворення українських політичних партій у ХІХ ст.
2. Становище польського населення у складі Російської імперії у ХІХ ст.
3. Розвиток українського політичного руху в Галичині у ХІХ – на поч. ХХ ст.
4. Українсько-польські конфлікти на початку ХХ ст. у Галичині.
5. Польські політичні табори в Україні після російської лютневої революції.
6. Ставлення польських політичних сил до української влади в роки Української національної революції.
7. Позиції польських партій щодо влади в Україні після більшовицького перевороту 1917 р.
8. Українсько-польські стосунки в добу гетьманату П. Скоропадського.
9. Польсько-українська війна 1918-1919 рр.: причини і наслідки.
10. Суспільно-політичне життя українців у Західній Україні в міжвоєнний період.
11. Становище поляків в УСРР у 20-30-і рр. ХХ ст.
12. Стратегія польського та українського національно-визвольних рухів у 1939-1941 рр.
13. Українсько-польські протиріччя в 1942-1946 рр.
14. Встановлення комуністичного режиму в Польщі. Операція «Вісла».
15. Формування проукраїнських настроїв у польському суспільстві у післявоєнний час.
16. Демократичні процеси в Польщі в 80-х рр. ХХ ст.
17. Формування міждержавних відносин України та Польщі у 90-х рр.
18. Реалізація українсько-польських міждержавних угод та транскордонне співробітництво (1995–2004 рр.)
19. Українсько-польська співпраця як чинник реформ за «Планом дій Україна – ЄС» (2005–2010 рр.).
20. Роль Польщі в контексті подальшої інтеграції України в європейські структури (2011–2013; 2014-2015 рр.)
21. Польсько-українська економічна співпраця у 90-х рр. та 2000-х рр. ХХ ст.
22. Економічні відносини Польщі та України на сучасному етапі.
23. Польсько-українське військове співробітництво.
24. Українсько-польське стратегічне партнерство в контексті реалізації атлантичної інтеграції.
25. Роль Польщі в європейській інтеграції України на сучасному етапі.
26. Освітньо-культурна співпраця Польщі й України в освітній галузі.
27. Українсько-польське співробітництво в гуманітарній сфері.
28. Прагнення України до членства в НАТО.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою		Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Екзамен	Залік		Оцінка	Пояснення
Відмінно	Зараховано	90-100	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
Добре		82-89	B	вище середнього рівня з кількома помилками
		74-81	C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
Задовільно		64-73	D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
		60-63	E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
Незадовільно	Незараховано	35-59	FX	з можливістю повторного складання
		1-34	F	з обов'язковим повторним курсом

Рекомендована література

Основна:

1. Артимишин Ю. Депортаційні акції 1940-х років у національній пам'яті українців: стан та перспективи дослідження: Львів, 2023.
2. Боєчко Владислав Федорович. Друга Річпосполита 1914-1921 рр.: становлення державності. Черкаси: ЧНУ, 2016. 408 с.
3. Війна двох правд. Поляки та українці у кривавому ХХ ст. 2017. 320 с.
4. За свободу: українсько-польський діалог та спроби порозуміння / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2021. 638 с.
5. Возняк Т. Моделі польсько-українського співіснування: ретроспектива і перспектива: Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n11teksts/vjzniak.htm>.
6. Зашкільняк Л. Волинь, Галичина: спори навколо українсько-польських відносин у роки Другої світової війни // «Україна–Польща: історична спадщина і суспільна свідомість», Львів 2014, вип. 7, с. 164-184.

7. Зашкільняк Л., Крикун М. Історія Польщі від найдавніших часів до наших днів. Львів, 2002. 749 с.
8. Зашкільняк Л. Огляд проблем спільної (важкої) історії українців і поляків ХХ століття // <https://old.uinp.gov.ua/news/oglyad-problem-spilnoi-vazhkoii-istorii-ukraintsiv-i-polyakiv-khkh-stolittya>.
9. Зашкільняк Л. Польський вектор у політиці українського національно-визвольного руху в роки Другої світової війни // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Історичні науки». 2018 р. № 27. С. 104-112.
10. Ідея Європи в суспільному дискурсі сучасної України. Львів, 2019. 312 с.
11. Калакура О. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у ХХ ст. Київ: Знання України, 2007. 508 с.
12. Каліщук О. Українсько-польське протистояння на Волині та в Галичині у роки Другої світової війни: науковий і суспільний дискурс, Львів 2013.
13. Криштанович М. Українсько-польські відносини в контексті євроінтеграції та євроатлантичного вибору // Економіка та суспільство. №24 (2021). С. 24-44. doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-44 // <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view>
14. Національна ідентифікація українців Галичини в ХІХ – на початку ХХ століття (еволюція етноніма) / наук. ред. І. В. Орлевич. Львів: Логос, 2016. 320 с.
15. Патер Іван. Союз визволення України (1914–1918). Постаті / НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2024. 404 с.
16. Плохій С. Брама історії. Харків, 2016. 494 с.
17. Польща – нарис історії / за ред. 6 В. Менджецького, Є. Брацисевича, пер. І. Сварника. Варшава: Ін-т національної пам'яті, 2015. 365 с.
18. Русь, Малоросія, Україна: галицькі українці у пошуках власного імені (ХІХ – перша половина ХХ століть) / Наук. ред. Орлевич І. Львів: Логос, 2021. 464 с.
19. Сінкевич Є. Українсько-польські відносини (1918-2020) Черкаси, 2020. 145 с.
20. Тищик Б. Польща. Історія державності і права. Х – ХХІ ст. 2012. 512 с.
21. Трансформація суспільно-політичних процесів: українці Східної Галичини (1772–1918). Львів, 2023. 468 с.
22. Українсько-польські відносини. Новітня доба / [відп. ред. Микола Литвин]; Львів, 2017. 732 с.
23. Nowak Andrzej. Powrót „Imperium Zła”. Wydawnictwo literackie. 2023. 520 s.

Додаткова:

11. Андрущенко І., Андрущенко Б., Шумлянська Н. Historia Polski. Історія Польщі. Видавництво: Арії, 2022. 144 с.
12. Бендик Е. Складний тест для українсько-польських відносин: що заважає порозумінню Києва та Варшави. 12.01.2024 (блокування кордону) // <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2024/01>.
13. Буглай Н. Зовнішня політика Польщі після вступу до НАТО // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені

- Володимира Гнатюка. Сер. Історія. Тернопіль, 2016. Вип. 1, ч. 2. С. 137–141.
14. Бусленко В. Українсько-польські відносини в 2022–2024 рр. // Вісник Прикарпатського університету. 2024. № 19. С. 36–41.
 15. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. Київ: Критика, 2004. 463 с.
 16. Волосацька Н. «Чорна невдячність» та «розуміння». Якими бачать українсько-польські відносини в Києві та Варшаві? // <https://www.radiosvoboda.org/a/polsko-ukrayinski-stosunky-zernov.html>
 17. Гайдук Ю., Дорошко М., Балюк В. Українсько-польські відносини в умовах гібридних загроз безпеці. 2019. Видавництво Ніка-Центр. 280.
 18. Гобсбаум Е. Вік екстремізму. Коротка історія XX віку 1914–1991. Київ, 2001. 544 с.
 19. Гусак Р. Пошуки шляхів порозуміння між українською і польською спільнотами міжвоєнної доби // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. 2014. Вип. 1. С. 56–61.
 20. Демкович-Добрянський М. Українсько-польські стосунки у XIX сторіччі. Мюнхен, 1969. 114 с.
 21. Зінкевич Р.Д. Українсько-польська-радянська війна 1920 року: С. Петлюра і Ю. Пілсудський // Молодий вчений. 2017. № 3. С. 173–178.
 22. Киричук Ю. Нариси з історії національно-визвольного руху 40–50-х років XX ст. Львів, 2002. 304 с.
 23. Киридон А. Українсько-польські відносини: “нова ера” співпраці // Україна–Європа–Світ. 2011. С. 128–135. (аналіз 1990–2011) // <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1794/1/Kurudon.pdf>
 24. Кучабський В. Отверта відповідь польському консерваторові / В. Кучабський. Львів, 1932. 228 с.
 25. Лисяк-Рудницький І. Польсько-українські стосунки: тягар історії // Історичні есе. Київ, 1994. Т. 1. С. 83–111.
 26. Литвин М. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Львів, 1998. 488 с.
 27. Мелекесцев К. І. Україна та Республіка Польща: від білатеральних відносин до євроатлантичної інтеграції (історичний аспект) // https://chtyvo.org.ua/authors/Mieliekiestsev_Kyrylo/Ukraina_ta_Respublika_Polscha_vid_bilateralnykh_vidnosyn_do_ievroatlantychnoi_intehratsii.
 28. Польсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення. Львів, 2019. 392 с.
 29. Ранньомодерна Україна на перехресті цивілізацій, культур, держав та регіонів / Ред. кол.: В. Смолій (відп. ред.), К: Інститут історії України, 2014. 258 с.
 30. Сова А. Іван Боберський: суспільно-культурна, військово-політична та освітньо-виховна діяльність. Львів, 2019. 512 с.
 31. Стефанів В. Українсько-польські відносини у міжвоєнний період: інтегральний український та польський націоналізм, міжконфесійна ситуація у висвітленні польської та української історіографії. Дух і Літера.

2008. № 20. С. 119-144. // <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/bbc87274-c392-479d-bcb0-e7231>.

32. Українська еліта у другій половині ХІХ – на початку ХХІ століття: особливості формування, трансформація уявлень, інтелектуальний потенціал. Західні землі. Вибрані проблеми. Кн. 1. Львів, 2023. 536 с.
33. Українсько-польське партнерство: сьогодення та перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк – Світязь, 26–27 червня 2017 р.). Луцьк, 2017. 135 с.
34. Хахула Л. “Різуни” чи побратими? Сучасні польські дискурси про Україну. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2016. 304 с..
35. Górny Maciej. Polska bez cudów: historia dla dorosłych. Warszawa : Wydawnictwo Agora. 2021. 351 s.
36. Kisielewski Tadeusz A. Piłsudski, Dmowski i niepodległość : osobno, ale razem. Poznań : Dom Wydawniczy Rebis. 2018. 302 s.
37. Skibiński Paweł. Polska. 1918. Warszawa, 2018.

Інтернет-джерела

1. Інститут національної пам’яті України. Українсько-польські стосунки. <https://uinp.gov.ua/tegy/ukrayinsko-polski-stosunky>
2. Польський інститут у Києві // <https://instytutpolski.pl/kyiv/%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%/>
3. Українсько-польські відносини // сайт DW // <https://www.dw.com/uk/ukrainkopolski-vidnosini/t-51373555>
4. Українсько-польський центр КПП // <https://upc.kpi.ua/%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0>
5. Центр дослідження українсько-польських відносин. Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича // <https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/>

Навчальне видання

Білобровець Ольга Матвіївна

Методичні рекомендації
до семінарських занять з освітньої компоненти
«Українсько-польські відносини у ХІХ – на поч. ХХІ ст.»

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська
освіта)

В авторській редакції

Надруковано з оригінал-макета автора
Підписано до друку ???.2023 р. Формат 60х84/16.
Умов. друк. арк. 2,4. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Наклад 5 прим.